

Blodrot

RAOUL ISEBORG

Blodroten är en vanlig växt i våra skogar. Den finns i nästan hela Sverige och känns lätt igen på sina gula blommor med bara fyra kronblad. Örten heter på latin *Potentilla erecta*. Släktnamnet kommer från ordet *potens*, kraftig, och artnamnet *erectus* betyder upprätt.

Växten är känd sedan urminnes tider som medicinalväxt. Redan läkekonstens fader, Hippokrates, nämnde den i sina skrifter. Den första tryckta uppgiften i Sverige dök upp i Carl Lindhs "Huus-apoteek och läkiebook" år 1675. Före hans tid kallade man blodroten tormentill (av det latinska *tormentum*, smärta). Andra namn har varit rödrot och johannisrot.

Det svenska namnet kommer av att roten är röd, och det är den som har använts i officinella sammanhang. I den svenska farmakopén kunde man ända till 1946 läsa om "rhizoma tormentillae" eller spritextraktet "tinctura tormentillae". Efter att ha varit borta några decennier finns den åter i nutida naturmedelskataloger.

Den betecknas som antidiarrotisk (stoppas diarré) och som styptikum (har sammandragande effekt vid blödningar). Dessa verkningar har man känt till i alla tider, men i signaturläran trodde man också tvärtom att den kunde framkalla blödningar. En medeltida örtabok uppger: "om en jungfru ej har sin månadsrening, bränn då en karlskjorta till pulver. Blanda detta med lika mycket pulver av blodrot och taklök samt olja av vitliljan, samt giv henne".

Den sammandragande effekten kommer av att växten innehåller stora mängder garvännen och en glykosid vid namn tormentosid. Man använder den alltså vid tarmkatarr, diarré och blödningar. Blodroten har därför också fått ett folkligt namn av drastisk natur; rännskitstill. Detta namn uppgavs redan av Olof Rudbeck år 1685.

Rotens färgämne heter tormentillarött. Den starka färgen har utnyttjats till färgning, samernas röda läderfärg var åtminstone förr ofta just från blodroten. Man har också använt den som krydda i brännvin, kanske för att "skölja" munnen vid inflammationer i munhåla och svalg.

